

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSkih ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

UREDNIŠTVO
se nahaja v Ljubljani, Franca Jo-
žefa cesta 5.
UPRAVNIŠTVO
Dunaj V. Bräuhausgasse 84.

Izhaja vsakega 1. v mesecu.
Neprebrana pisma se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina:
za celo leto 4-40 K
za pol leta 2-20 K
za četrt leta 1-10 K
Poamtezna številka 18 vin.

Štev. 5 in 6.

V Ljubljani, 1. marca 1916.

Leto XX.

Skrb za socialno demokracijo.

Meščanske stranke kažejo v poteku vojne čim dlje večjo skrb za socialno demokracijo. Živo se zanimajo za izjave angleških in francoskih socialistov in na podlagi teh izjav razglašajo vsemu svetu, da je internacionala mrtva. Zlasti nasprotstva med nemškimi socialno demokratičnimi poslanci zbuja pri njih največje veselje in spor, ki je nastal med nekaterimi socialističnimi teoretičnimi pisatelji jim je nov dokaz, da je razbita solidarnost mednarodne združitve delavstva. V nepopisno veselje jih je spravilo dejstvo, da so vstopili poljski in češki socialni demokratje z meščanskimi strankami v skupno narodno stranko. Za mrtvo so proglasili zato tudi že skupno avstrijsko socialno demokratično stranko.

Nagrobno nam pojo zato, ker je zbudila svetovna vojna med mednarodno socialno demokracijo nasprotstva in ker ne poizkušamo prikrivati teh nasprotstev. Vedno smo bili ponosni na to, da bodi med nami popolna svoboda v izražanju mnenja. Ravno tako kakor je zbudila svetovna vojna med socialno demokracijo različna mnenja, ravno tako tudi med drugimi mednarodnimi združitvami. Vojna je zrahljala vse mednarodne vezi. Pred vojno so veljale med vsemi vlada mednarodne pogodbe. Kje so danes? In mednarodni kapital? Tudi njegova mednarodnost se je nekoliko skrhalo. Od davnih časov že je poleg socialistične in kapitalistične internacionalne najmočnejša katoliška, cerkvena internacionala. Kaj je napravila vojna iz te najmočnejše internacionalne? Katoličani posameznih državnih skupin se sovražijo med seboj, odkar imamo vojno, kljub temu, da propagira načelnik te internacionalne, papež, neprestano mir. In sploh, kaj je postalo iz krščanstva? Ali še veljajo njegove zapovedi?

Od vseh internacional sveta se je trudila ravno socialistična internacionala z največjo vnemo, da prepreči vojno. In ko je kljub temu izbruhnila vojna, je šla socialistična internacionala zopet nemudoma na delo, da zgradi most za skorajšnji mir. Četudi so zapreke za to delo ogromne, vendar jih bo prva premagala rdeča internacionala, prva bo ona, ki se postavi močna in trdna za ugodno rešitev vseh težkih mirovniških problemov. Internacionala ni mogla zabraniti vojne in po izbruhu je bilo medsebojno razumevanje silno težavno. Imperializem in kapitalizem sta bila pač močnejša kot delavski razred, ali to še ni prav noben dokaz, da je mednarodna združitve delavstva uničena.

Da so se pojavila tudi med poedinimi socialno demokratičnimi strankami diference med vojno, to kaže le, kakšna neznanjska sila je svetovna vojna, ki zaseje razdor tudi tam, kjer se nam je zdel pred vojno nemogoč, popolnoma izključen. Ali te diference niso nastale iz načelnih nasprotstev, temveč le iz taktičnih. Vse večje diference je zasejala vojna med klerikalci in med papežem in med krščanstvom. Papež zapoveduje, naj se vzdrže katoličani vsakega vmešavanja in želi, da nastopi katoliški svet trdno združen za mir, a politični katoliški delajo ravno nasprotno.

Avstrijsko meščansko časopisje se razgreva silno tudi zaradi postopanja poljskih in čeških socialnih demokratov. Poljski socialni demokratje so se združili s poljskimi meščanskimi strankami. Ali ne iz kakšnih nacionalno šovinističnih razlogov, temveč gre jim le za njihovo bodočo državno samostojnost. Češki separatisti so se odločili od skupne stranke že pred vojno. Vse druge avstrijske socialno demokratične stranke so pa prav tako trdno združene kakor prej in niti trohice upanja ne moremo puščati meščanskim strankam, da bo kdaj drugače. Meščanske stranke ribarijo v kalnem in trošljem med ljudstvom neresnične vesti o socialni demokraciji, ker vedo, da jim je socialna demokracija mogočen nasprotnik. Njihova skrb za nas je le goli strah pred nami.

Za gospodarsko vojno oskrbo železničarjev.

Doklade za državne uslužbence.

V zmislu odloka finančnega ministrstva dobe državni nastavljeni za leto 1916 doklade. Te doklade se izplačujejo naprej vsakega prvega v mesecu in se dele na 3 razrede:

V I. razred spadajo samci in vdovci, kateri ne skrbijo za otroke.

V 2. razred spadajo oženjeni brez otrok, vdovci in samci, ki so zakonito primorani skrbeti za enega ali dva otroka.

V 3. razred spadajo vsi oženjeni in vdovci, katerim pripada skrb za več kakor dva otroka.

Tukaj gre za otroke, ki imajo pravico po obstoječih predpisih na državno preskrbo, posebno tisti, ki niso še prekoračili normalne starosti. Kar velja za oženjene, to velja tudi za ločene; kjer ni otrok pa le tedaj, če mora ločeni skrbeti za ženo.

Doklade za poduradnike, sluge (v zmislu zakona z dne 25. januarja 1914) za policijsko moštvo in finančne stražnike, za jetniške nadzornike, za pisarniške oficijante in pisarniške pomočnike (obeh spolov) in za stalne pomožne sluge, za praktikante (zakon 25. januarja 1914) za pravne praktikante in avskultante, za asistente in suplente na vseh učnih zavodih znašajo:

Za I. razred 140 K, II. razred 200 K, III. razred 240 K.

Za avskultante, ki imajo plače X. plačilnega razreda, znašajo doklade po razredih 250 K, 350 K, 400 K.

Doklada za državne uradnike in državno učno osebje, če je v enakem plačilnem razredu znaša:

Pri letni plači v kronah	letna doklada v kronah		
	I. razr.	II. razr.	III. razr.
10 000 do 14.000	580	800	900
6 400 " 10.000	500	700	800
4.800 " 6.400	440	620	700
3 600 " 4.800	380	540	600
2 800 " 3.600	320	440	500
2.200 " 2.800	250	350	400
1.600 " 2.200	180	250	300

Uslužbenci, ki opravljajo kot gažisti ali pa častniki vojaško službo in ki dobivajo vsled vojne

stalne doklade ali prehranino, dobe te doklade le tedaj, če službujejo izven svojega navadnega bivališča, kjer preskrbujejo ženo ali kakega otroka.

Določitev doklad uslužbencem drugih panog se uredi s posebnimi predpisi. Enako odredbo izda ministrstvo za državno železniško osebje, za vsak direkcijski okraj s posebnim odlokom. Za uslužbence, katerim je civilna plača ustavljena ali pa da zanje skrbi vojni erar, ne veljajo ti predpisi.

Posebna odredba po § 14. določa, da se ne smejo zarubiti te doklade.

Začasne denarne podpore namesto doklad za državno železniško uslužbence.

Železniško ministrstvo je z odlokom št. 5409/4 z dne 10. februarja zaukazalo, da se podeli državno železniškim uslužbencem za meseca januar in februar 1916 začasne podpore v enaki višini kakor so jo dobili državni nastavljeni s pripombo, da se jim vračuna začasna podpora tedaj, ko se določi železniškim uslužbencem enako doklado, kakor jo imajo državni nastavljeni. V to svrhu je izdalo železniško ministrstvo sledeča navodila:

V svrhu podpor se razdele uslužbenci v tri razrede:

I. razred: Samci in vdovci, ki nimajo zakonite dolžnosti skrbeti za otroke:

II. razred: Oženjeni uslužbenci brez otrok, potem oženjeni in vdovci, ki morajo skrbeti za enega ali dva otroka.

III. razred: Oženjeni uslužbenci in vdovci, ki skrbijo za več kakor dva otroka.

Tudi tukaj gre za otroke, ki imajo pravico do državne preskrbe, posebno tisti, ki niso prekoračili normalne starosti in niso drugače preskrbljeni. Otroci, ki so v državni službi, se more upoštevati.

Normalna starost je 18 let. Otroke, ki so prekoračili to starostno mejo, se pri podporah ne upoštevajo, kakor tudi v tej starosti poročene ali nastavljene v kaki državni službi, katere se smatra, da so že preskrbljeni; če je bil otrok zaradi hudodelstva obsojen, izgubi pravico do podpore.

Ločeni uživajo enake pravice z oženjenimi, če morajo prispevati za ločeno ženo in otroke.

Podpore se razdele na sledeči način:

A. Uradniki.

z letno plačo v kronah	letni znesek doklad v kronah			mesečni znesek doklad v kronah		
	I. razr.	II. razr.	III. razr.	I. razr.	II. razr.	III. razr.
10 000 do 14.000	580	800	900	48	66	75
8.000 " 10.000	500	700	800	41	58	66
4.800 " 6.400	440	620	700	36	51	58
3.600 " 4.800	380	540	600	31	45	50
2.300 " 3.600	320	440	500	26	36	41
2.200 " 2.800	250	350	400	20	29	33
1.600 " 2.200	180	250	300	15	20	25

B. Poduradniki in sluge.

V I. razr., letni znesek 140 K, mesečni znesek 11 K
" II. " " " " 200 " " " " 16 "
" III. " " " " " 240 " " " " 20 "

Uslužbencem, ki so k vojakom vpoklicani in službujejo kot gažisti, ravno tako tudi uslužbencem, ki dobivajo vsled vojnih dogodkov stalne diete ali prehranino, pripada ta podpora le tedaj,

Pres Rebel liotem, da iz ostanejo Konfiscirani članki

dovin zaraditega izgubilo preskrbnino ali pa se jim je prikrajševala.

Najvažneje je torej to, da je s tem omogočeno vsem, ki so bili morda oškodovani zaradi napačnega razlaganja zakona, da obnove svoje opravičene zahteve pri pristojni oblasti.

Izpred sodišča.

Sprevodnikova odgovornost. Zelo zanimiva razprava je bila januarja pri c. kr. okrajnem sodišču v Gradcu, 31. decembra 1915 je imel nadzorstvo in kontrolo pri dopoldanskem vlaku nad petimi srednjimi vozovi 3. razreda. Vozovi so bili starega tipa, vsak z dvema vrati. Med Judendorf in Göstingom je padel na levi strani iz voza sedemletni gostilničarjev sin Josip Reinhofer iz Gratkorna na tir. V vozu je bila njegova mati, ki je dala takoj znamenje, naj se vlak ustavi. Vlak se kljub temu ni ustavil. Od Göstinga do kraja nesreče je nad 2 kilometra železniške poti, ki jo je prehodila nesrečna mati v največji naglici. Nepopisna je bila pa njena sreča, ko jej prihiteli nasproti žena železniškega čuvaja in jej je zaklicala: »Ljubaba žena, ne razburajte se, Vaš otrok ni poškodovan«. Deček se je bil sicer onesvestil, a drugače ni bil poškodovan. Narahlo so se mu pretresli možgani in na glavi je imel buško. Sprevodnik je bil obtožen zaradi malomarne telesne poškodbe. Zatrjeval je, da je pregledal v Mürrzuschlagu vse kljuge pri vratih in se prepričal, da so bili vse zapahi v vozu, iz katerega je bil padel deček, zaprti. Na zadnji postaji pred Gradcem, v Pegavu, so bili na levi strani vsi zapahi v najlepšem redu in šele v Gratweinu so vstopili novi potovalci na desni strani. Popolnoma nerazumljivo mu je, na kakšen način so se odprla vrata; edino to je mogoče, kakor se dogaja večkrat pri vozovih starega tipa, da se odpro zapahi vsled tresenja sami od sebe. Sodnik je obsodil sprevodnika na **en teden težkega zapora**. V utemeljevanju razsodbe je dejal sodnik, **da je odgovoren sprevodnik v vseh okoliščinah za varnost potovalcev** in zlasti še mora prepričati, če so vsi zapahi v redu. To dolžnost je obtoženec takrat zanemaril, ker drugače bi se ne bila mogla, baje trdo zaprta vrata, sama od sebe odpreti. Zato zadene vsa krivda sprevodnika.

Stanovska preskrba za ranjene železničarje v vojni.

Neskončno težke naloge čakajo državo in človeško družbo, če hoče ublažiti posledice vojne. Posebno težko bo preskrbeti za vedno nesposobne delavce primerno njihovi izobrazbi. V Avstriji je prvo sprožil to misel pl. Foerster, sedanji železniški minister, ki je to predvidel že ob izbruhu vojne in je ustanovil za pohabljenе železničarje zdravilni zavod. S tem nočemo peti slavospeve nikomur, saj je čas, da se tudi pri nas kaj naredi in dobrodošel je vsakdo, ki sproži dobro misel. Dočim je imela Nemčija že pred vojno 50 zdravilnih zavodov za pohabljenе delavce, je v Avstriji to prvi tak zavod. Vendar je to nekaj začetek. Ker je železniški minister izjavil, da sprejme vse pohabljenе železničarje, kadar se povrnejo, zopet na delo, je zamogel izpolniti dano besedo le na ta način, da je ustanovil zdravilni zavod, v katerem ostanejo pohabljeni do popolne ozdravitve.

Podjetje, ki ima namen, da pridobi pohabljenecem zopetno delavno moč, je moralo pridobiti med stanovskimi tovariši tako vsestransko zanimanje, da je bil že naprej zasiguran uspeh. Prispevki železničarjev za ta preskrbovalni zavod so prihajali v taki množini, da so iznenadili vse pričakovanje. Sotrudništvo je bilo splošno in zaradi tega je bilo mogoče, v teku nekaterih mesecev nabrati med železničarji vsoto 600.000 kron, ki se je zvišala vsled privatnih darov na tri četrtine milijona kron. To dejstvo je značilnega pomena. Ako tudi priznamo, da sta se gojili med železničarji vedno solidarnost in zmisel za tovarištvost, vendar je tukaj izvršila pripravljenost za pomoč čudež. S časom bo mogoče konstatirati vojne poškodbe železničarjev, posebno onih nesrečnih, ki so izgubili nogo ali roko, ker tem je

namenjen v prvi vrsti ta zdravilski dom. Zato pa je pač vseeno, ali je železničar ponesrečil v vojni ali pa pri izvrševanju svoje službe. Tudi pri ponesrečenih v železn. službi so se prošnje vedno ugodno reševale. Najmlajši gojenec tega doma je sedaj 11letna hčerka nekega strojevodje, ki je izgubila vsled nezgode nogo.

Doslej je bilo sprejetih 211 gojencev, od katerih se je vrnilo v službovanje že 136. Posebno veliko takih ponesrečencev pride k obratu ali pa k delavskemu oseboju, ker ne morejo več opravljati svojega prejšnjega posla.

Velika prednost leži v sistemu, ker se invalide že poprej poučuje in pripravlja za določeno službeno mesto. Želje prosilcev za gotova službena mesta se tudi upoštevajo, če je le količkaj mogoče. Upajmo, da se bo tudi na tem polju po vojni več delalo, kakor se je pred vojno.

Mednarodno socialistično tajništvo,

Predsedstvo mednarodnega socialističnega tajništva v Hagu (Nizozemsko) razpošilja okrožnico, ki jo je prejelo od skupne komisije norveških, švedskih in danskih socialno demokratičnih organizacij.

Okrožnica izraža upanje skandinavskih sodrugov, da se uporabijo vsa sredstva za dosegajo trajnega miru. Komisija želi, naj izdelajo socialistične stranke vseh držav priprave, na podlagi katerih bi se lahko udeležile mirovnih pogajanj.

Socialistična konferenca, zborujoča v januarju 1915 v Kodanju in ki so se je udeležili delegatje z Norveškega, Švedskega, Danskega in Nizozemskega, je izjavila, da soglašajo s sklepi mednarodnega socialističnega kongresa iz leta 1910. Ta kongres je zavezal parlamentarne zastopnike k sledečemu programu: 1. Obligatorično mednarodno razsodišče; 2. Omejitev oboroževanja, dokler ni dosežena popolna razorožitev; 3. Odprava tajne diplomacije in direktno parlamentarno nadzorstvo zunanje politike; 4. Pravica narodov, da odločujejo svobodno o sebi; podpiranje opozicije proti oboroženim napadom in zatiranju.

Komisija opozarja tudi na to, da so se izrekle za enake programe sledeče socialistične konference: »Aliirana socialistična konferenca«, zborujoča v Londonu februarja 1915, avstrijsko-nemška konferenca, zborujoča na Dunaju v aprilu 1915, skupna konferenca italijanskih in švicarskih socialistov v septembru 1914. Kljub neprijaznim razmeram obtoja vendar nekako soglasje o mirovnih ciljih. Komisija izreka svojo resno željo, da se poizkusi uveljaviti te cilje tudi v praktični obliki. Nikogar ne obdolževati in grajati. Nasprotno, pozna vse težave, ki jih je treba premagati; vendar pa priporoča najtoplejše predsedstvu tajništva, da poizkusi zbrati vse sekcije internacionale na konferenco, kjer naj se izvrše pripravljajna dela za mir. Odločitev, ali naj se izvrši ta naloga na splošni konferenci, ali na več posebnih konferencah, prepušča predsedstvu; na vsak način pa je potrebno, da delujejo socialisti v zmislu mednarodnega kongresa.

Dopisi.

Zidanmost, dne 4. februarja t. l. se je vršil v društvenih prostorih reden občni zbor tukajšnje krajevne skupine »Splošnega pravovarstvenega in strokovnega društva za Avstrijo« z naslednjim dnevnim redom: 1. poročila; a) predsednika, b) blagajnika c) kontrole. 2. Volitev novega odbora. Po poročilih, katera so navzoči sprejeli na znanje, se je izvolil soglasno sledeči odbor: **Pohar Bartl**, predsednik **Ožik Karl**, namestnik; **Strubl Ivan**, zapisnikar; **Nader Fran**, namestnik; **Schuster Fran**, blagajnik; **Zupanc Franc**, namestnik; **Laznik Miha** in **Zdovec Miha**, pregledovalca računov; **Lokar Karl** in **Vodišek Jaka**, knjižničarja. Odbor. **Horjak Anton**, **Krohne Alojzij**, **Straus Anton**, **Likanik Avgust**. Podblagajniki: **Smolej Jaka**, za progo, **Kolar Franc** za kurilnico, **Stropnik Jos**, za vrhstavnne delavce. — Sotrud Kopač poroča h koncu o situaciji in o draginjski dokladi. Nato zaključili novoizvoljeni predsednik občni zbor. — Do-

pisni naj se pošiljajo na naslov: Schuster Fran, Zidanmost.

Z. Čučine. Nad vse čudno oliko ima postajenačelnik na Opčini. Svoje uslužbence obklada vpricho tujih ljudi s priimki kakor ušivec, presica, lenoba in kar je še takih lepih besed. Tudi lepa navodila daje svojim podrejenim. Tako je polagal pred nekaj dnevi nekemu nadsprevodniku na srce, naj pretopa premikače!! Zakaj, tega ne vemo. Ljudje, ki so slišali postajenačelnikovo zmerjanje, so se kar zgražali. Niti med Albanci se ne zgodi kaj enakega. Vse lepše bi bilo od postajenačelnika, če bi se potrudil, da bi dobili njegovi uslužbenci živila, kakor store to drugi. Odločno protestiramo, da bi zmerjal postajenačelnik še nadalje svoje uslužbence s takimi grdimi psovkami. Če se to še ponovi, bomo poskrbeli, da izvedo tudi še kje drugje, kako »fin« je postajenačelnik na Opčini. S takim postopanjem pač ne zbuja pri uslužbencih veselje do dela. Torej prav resno posvarimo gospoda Dorerja, da bi nadaljeval to ofenzivo zmerjanja proti uslužbencem in bomo odločno nastopili proti vsakemu nadaljnjemu nespoštljivemu ravnanju. Uslužbenec je tudi človek, zapomnite si to gospod postajenačelnik.

Raznoterosti.

Umrli je v Ljubljani Maks Kandolini v starosti 64 let, bil je eden izmed najstarejših tržaških sodrugov. Skoraj na vsakem železničarskem shodu se je mož z belo brado priglasil k besedi in je s tako mladeniškim navdušenjem govoril, da je marsikaterega nezavednega prepričal, da mora tudi on sodelovati v organizaciji. Leta 1902, ko je izbruhnila v Trstu prva stavka skladiščnih delavcev na južni železnici, je bil izvoljen v delegacijo, katera se je na Dunaju ob navzočnosti naših zastopnikov pogajala z generalnim ravnateljem. Tedaj so dosegli delavci lep uspeh. Kako priljubljen je bil rajni, je pričal najbolj sijajen pogreb. Kandolinija ni več med živimi, ali negov duh bode živel dalje med sodrugi, ki se bodejo hvaležno spominjali obče spoštovanega sodruga Maksa.

Mesto venca na grob umrlemu sodrugu Kandoliniju, je darovala kr. skupina Trst I. 30 K.

Draginjske doklade na južni železnici. Pravar kar poročajo z Dunaja, da dovoli južna železnica svojim uslužbencem enake draginjske doklade, kakršne je dovolila državna železnica.

Železničarska nesreča v Nabrežini. Dne 25. januarja se je dogodila prožnemu delavcu Simonu Blažinu nesreča. Šel je pred vlakom št. 832 od svojega doma po progi v službo. Da ga je zadel stroj vlaka 832 tako hudo, da mu je eno nogo in roko zmečkalo, je bilo vzrok, ker sta obenem privozila dva vlaka drug proti drugemu in se jima Blažina ni mogel ne na levo ne na desno umakniti. Prvo pomoč je dobil od »Rdečega križa« in od gosp. dr. Svobode. Ponoči od 26. do 27. januarja je nesrečnež za poškodbami umrl. Blažina je bil družinski oče petih otrok, ki ga bodejo sedaj hudo pogrešali, pogrešala ga bode tudi krajna skupina pravovarstvenega in strokovnega društva v Nabrežini, ker je izgubila dobrega člana in agitatorja za društvo. Pokojnik je bil organiziran 7 let ter je bil vsem priljubljen in najboljši družstvenik in plačnik društvenih prispevkov in je bil obenem jako razsoden glede delavskih pravic ter dober svetovalec svojim tovarišem. Pogreb je bil 27. januarja popoldne ob 3. iz mrtvašnice na pokopališče k zadnjemu počitku. Njegovi družini izrekamo iskreno sožalje!

Nabrežina. Krajna skupina pravovarstvenega in strokovnega društva železničarjev v Nabrežini je imela 23. januarja t. l. odborovo sejo, na kateri se je med drugim tudi sklenilo, da bo krajna skupina priredila tombolo v dobrodelne namene. Sklenilo se je tako: Tombola ne bo v nobenem lokalu, prodajale se bodo številke pri vsakem posebi, ko bodo vse številke razprodane, se bodo številke vlekle in tiste, ki bodo vlečene, bodo zadete, dobitkov bo 120, nekaj v denarju in nekaj v predmetih. Tiste številke, ki bodo zadete, bodo v delavskih listih razglašene, tako da bo vsak lahko vedel, kdo je kaj zadel in bo lahko prišel po dobiček v prostor, ki bo obenem razglašen. — Vse člane tudi opozarjamo, da se bliža občni

če imajo lastno gospodarstvo v drugem kraju kakor službujejo.

Izveti od te odredbe so delavci, ki bodo tudi v zanaprej dobivali v zmislu tozadevnih določb mezdno ali pa akordno doklado.

Po tem načrtu se podelje podpore tudi vsem pomožnim poduradnikom in slugam, železniškim oficijantijam (kanclistinjam) in volonterjem, aspirantom, manipulantijam in diurnistom.

Taka je začasna pomoč, katero dobe državno železniški uslužbenci za mesece januar in februar 1916 kot vnaprej plačilo do končne ureditve draginjskih doklad. Če se primerja denarne podpore, katere so dobili poduradniki in sluge državnih železnic v mesecih september, oktober, november in december 1915, tvorijo nove podpore za večji del uslužbencev zelo občutno znižanje za ta dva meseca pričakovanega zvišanja dohodkov.

V dunajskem okrožju dobe po tem načrtu vse sluge in poduradniki 1 do 16 K manj mesečno kot do sedaj.

V krajih z 70 in 80% stanarinsko doklado izgube tri skupine, in sicer one, ki imajo največje število otrok, 2 do 10 kron mesečno, samo samci in oženjeni brez otrok in z enim otrokom bi pridobili mesečno 2, oziroma 4 krone.

V krajih s 60 in 50% stanarinsko doklado izgube uslužbenci s štirimi in več otroci 4 krone, ostale skupine bi dobile 2 do 7 kron več.

Po tej odredbi oškodovani uslužbenci, in teh je večina, bodo občutili bridko to znižanje dohodkov. Draginja ni popustila v novem letu, obratno je še bolj občutljiva; naporna služba pa onemogočuje železničarjem, da vztrajajo do konca vojne. To bi moralo upoštevati tudi železniško ministrstvo.

Prevelikih žrtev ne bi prineslo železniško ministrstvo, če bi do končne ureditve izplačevalo dosedanje denarne podpore. Poleg vsega tega pa se bo zavlačevalo naznanjeno ureditev. Železničarji so opravičeno pričakovali, da se ohranijo dosedanje denarne pomoči. Saj tvorijo le odškodnino za to nezno draginjo. Nihče ne more trditi, da izhajajo železničarji lahko z dosedanjimi dohodki. Še manj pa zadostuje ta provizorična ureditev. Zahtevamo v imenu železničarjev kategorično, da se izvrši ta ureditev kakor hitro mogoče tudi za državno železniško osobje in da se zajamči vsem slugam in poduradnikom draginjsko doklado v enaki višini, kakor so bile mesečne podpore. Železničarji gotovo zaslužijo to. V službenem interesu je, da se olajša železničarjem življenje.

Delo, ki so ga izvršili železničarji in ki ga tudi sedaj še vrše, se je vsestransko priznalo, a se jim mora tudi omogočiti, da izvršujejo to delo tudi še nadalje s pričeto točnostjo. Vsled tega pričakujemo, da se ne izvrši zopet polovično delo, marveč da se da to, kar se absolutno potrebuje, če hočemo v danih razmerah vršiti težavno in odgovorno službo.

Pričakujemo, da se c. kr. železniško ministrstvo spomni tudi vpoklicanih in militariziranih železničarjev in delavcev v zmislu od nas stavljenih zahtev. Nič manj nujno je uravnanje mezdne in otročje doklade za delavstvo. Železniška uprava naj izreče rubeža prosto doklado tudi za državno železniško in privatno železniško osobje, kakor se je to storilo za državne uslužbence.

Skupno in takojšnje uravnanje vseh teh vprašanj bi gotovo zbudilo pri vsem osebju zopetno veselje do službe in bi isto s podvojeno silo izvrševalo svojo težko službo. Upajmo, da naš svarilni glas dospe na kompetentno mesto in da pride hitro pametna naredba, s katero se že vendar enkrat urede draginji primerni dohodki železniških uslužbencev. Kdor da hitro, da dvojno.

Konferenca delavniških delavcev c. kr. državne železnice.

V »Železničarskem domu« na Dunaju je zborovala 30. januarja konferenca delavniških delavcev, da se posvetuje o vprašanju akordnega dela. Ker se vrši to delo po različnih delavnicah po nekakem sistemu, je nastala po obratih zato splošna zmeda. Konferenca je pričela ob pol desetih

dopolodne. Centralo so zastopali sodrugi Tom-schik, Schwab in Svoboda; tajništva Praga, Trst in Krakov so zastopali sodrugi Brodecky, Kopač in Kaczanovski; 20 krajevnih delavniških skupin je odposlalo 49 delegatov. Dnevni red konference je bil: 1. Akordno vprašanje. 2. Draginjska akcija. 3. Raznoterosti.

Sodrug Winter, glavni zaupnik delavniških delavcev, je podal poročilo o uvedbi akordnega dela. Akordno delo je bilo uvedeno brez določnega načrta. Omenja odpravo akorda iz leta 1895 in njegovo namestitev s stabilizacijo, njeno izboljšavo in pridobitev avtomatičnega napredovanja. Ko je bilo uvedeno akordno delo, so se tej uvedbi takoj protivili delavniški delavci. Ali kljub temu je bilo med delavniškimi delavci več takih, ki so bili neodkritosrčni proti svojim tovarišem in so delali v akordu. Ti niso nikomur poročali o svojem delu in tudi niso nikomur pustili, da bi se seznanil z njihovimi razmerami pri delu. Pri upeljavi akordnega dela je pomagalo tudi to, da so kričali profesoristi v svojem listu vedno glasneje po posttranskem zaslužku. Tudi izjava od višje strani, da zaslužijo delavniški delavci na novo podražljenih železnic mnogo več kakor delavci starih državnih železnic, je imela posebni učinek.

Tako se je razširjevala uvedba akordnega dela. Dunajska delavnica je bila zadnja, ki so si jo prihranili za akord. Ob začetku vojne so odredili najprej čezurno delo. Ob sobotah popoldne so delali delavci, ki so se bali, da se raztegne s tem delovni čas in počasi pripravijo tla za akordno delo. Najprej se je uvedlo akordno delo za eno skupino. Začetek je bil storjen.

Govornik razmotriva potem različne sisteme akordnega dela in pravi, da bi bil časovni akord najprimernejši, če bi bili delavci dobro organizirani.

Sodrug Svoboda poroča o korakih centrale, da se pravično uredi akordno delo. Različne intervencije centrale so imele ta uspeh, da je izdal železniški minister odlok, ki odreja, da se delavci ne smejo siliti na akordno delo, temveč ga morajo prevzeti prostovoljno. Po nekaterih delavnicah se niso ozirali na ta odlok, ampak so navalili s silo na delavce, da prevzamejo akordno delo. Namen konference je, da uredi akordni sistem tako, da bo delavstvu najbolj primeren. Sedaj vlada taka zmeda, da je celo v eni sami delavnici kar pet različnih akordnih sistemov.

Nato se je razvila debata. Nekateri sodrugi so izražali mnenje, naj odkloni delavstvo načelno kakršnokoli akordno delo. Drugi so zahtevali **enoten sistem** pri akordnem delu.

Popoldne je govoril na konferenci sodrug Tom-schik in dejal med drugim: Bilinskega dejanje, da je odpravil akord, je bil pravi blagoslov, čeprav je bil namenjen njegov ukrep proti organizaciji. Če je svetovala naša organizacija delavniškemu delavcu, naj se brani proti uvedbi akordnega dela, tedaj je storila to iz dobro premišljenih razlogov. Z enotnostjo sistema se ne more vsiliti delavstvu tudi enotnosti zaslužka, ker ne vlada po vseh obratih enoten red. Temeljni pogoj akordnega dela bi bil sledeči: To, kar zasluži delavec resnično, naj se mu tudi izplača brez pridržkov. Bojimo se le, da bodo pri zaslužku vedno odtegovali in to je tudi okoliščina, ki ne priporoča akordnega dela. Danes gre za to, da sklenejo delavci svoje stališče napram poizkusom državne železnice za uvedbo akorda. Stvar je nujna. Prvi pogoj je močna organizacija. S tem pogojem se izpolni drugi pogoj in sicer ta, da se odločilno vpliva na sistem akorda in tako, da zaslužijo delavci kar največ. Današnje izkušnje še ne zadoščajo, da bi se izrekli za ta ali oni sistem. O tem bo sklepala lahko šele druga konferenca. Med tem pa naj poročajo sodrugi periodično centrali o vsem, in centrala bo izdajala poročila krajevnim skupinam.

Končno sta bila sprejeta soglasno sledeča dva predloga:

1.

Krajevne skupine in delavnice so dolžne, da pošiljajo mesečna poročila. Najkasneje do 5. vsakega meseca naj pošljejo poročila centrali. V poročilih naj bodo zabeleženi natančno in resnično vsi važni dogodki o akordnih in premijskih razmerah.

Dolžnost centrale je, da zbira ta poročila in jih odpošlje kot skupno poročilo krajevnim skupinam delavnic.

2.

Konferenca pooblašča centralo in dunajski akcijski odbor, naj revidira že prej določena temeljna načela, ki naj jih predela. Nova temeljna načela enotnega akorda naj predloži prihodnji konferenci za izvedbo.

K drugi točki dnevnega reda je poročal sodrug Tom-schik. Razložil je vse postopanje za draginjsko akcijo. Poudarjal je, da je najboljša počakati na vladine odredbe, ki pripravljajo draginjsko doklado za vse državne uslužbence.

O tretji točki je govorilo več ndeležnikov konference. Njihovi predlogi so bili izročeni centrali.

Na seji so bili sprejeti še sledeči predlogi:

1. Centrala naj izposluje pri železniškem ministru, da dobivajo vse žene, zaposlene v delavnicah, vsaj temeljno plačo moških delavcev v dotični delavnici. Če opravljajo žene tudi kvalificirano moško delo, tedaj morajo dobivati ono doklado, ki jo prejema moški pomožni kvalificirani delavci.

2. Glasom instrukcije VII. in delovnega reda gre stabiliziranim delavcem 10% mezdne doklade, onim z dnino pa četrtturnega zaslužka kot nadplačilo za vsako uro čezurnega dela. Ker pa je uveden deveturni delovni čas, se te določbe ne izvajajo več. Zato naj izposluje centrala pri železniškem ministru, da dobivajo delavci, njim pripadajoči zaslužek, v polni meri izplačan. Za vsako uro čezurnega dela morajo dobiti delavci naknadno plačilo.

3. Dopusti naj se uveljavijo zopet z letom 1916.

4. Ker niso dobili delavci v letu 1915 nobenega izplačila za modro delovno obleko, naj se jim nakažejo za leto 1915 določene obleke.

5. Odplačevanje po obrokih za režijski premog naj se dovoli tudi za leto 1916. Dovoznina za premog se je tako podražila, da je dovoznina dražja nego premog. Vzeti moramo najmanj 3 tone premoga in to je težko plačati naenkrat.

Ob pol petih je bila seja končana.

Centrala je že intervenirala v železniškem ministru glede vseh teh predlogov.

Nove odredbe glede preskrbnine za žene vojakov.

Novi predpisi glede preskrbnine za rodovine v vojski se nahajajočih rednikov, so izšle na posredovanje delavskih zastopnikov. Uspeh je sicer majhen, vendar se pa odpravljajo s to naredbo nekateri nedostatki, ki vsaj nekoliko pridejo v prid tem rodovinom. Zvišale se pa preskrbnine niso, dasi je bil glavni namen posredovanja to.

Važna je odredba, da bodo odslej tudi nezakonski otroci vojakove žene, ki jih imenujemo navadno posinovljence, dobivali preskrbnino, če je rodbinski oče do vpoklica skrbel zanje. Tudi drugi otroci bodo dobivali preskrbnino, če so bili v oskrbi, dalje starši nezakonske matere vpoklicanca. Vsakdo torej, ki ima koga od teh v oskrbi, zlasti torej matere, ki imajo otroka iz samskega stanu ali jih imajo več, naj grede takoj k pristojnemu uradu ter naznanijo svojo zahtevo. Prispevek za te slučaje se izplačuje le odslej, za nazaj pa ne.

Komisije sedaj ne bodo mogle več odklanjati preskrbnine za po vpoklicu vojaka rojene otroke ali za otroke vojnoporočenih žena.

Za tiste rodovine, ki bi morale glede na število rodovinskih članov dobivati več preskrbnine nego jo dobivajo, prinaša ta naredba tudi izboljšanje.

Večkrat smo že omeniali, da v zmislu § 3. zakona dohodki rodovinskih članov za preskrbovalne komisije ne pridejo nič v poštev, če je prišel k zaslužku dotične osebe šele po vpoklicu moža. Šele tedaj, če se je član rodovine že pred vpoklicem bistveno sam vzdrževal, ni treba plačevati preskrbnine. Postranski zaslužek torej ne prihaja v poštev. V mnogih primerih se je zakonska določba razlagala napačno in je mnogo ro-

zbor in da se že naprej pripravijo za volitve, pri katerih naj izbere moše, ki res delujejo v prid delavstva in v prid društva. Pri seji se je izvolil volilni odsek, ki ima nalogo predlagati kandidate za novi odbor, in da se z društveniki pomeni, katere moše hočejo postaviti na krmilo svoje krajne skupine. Zatorej na delo in agitacijo, da bo občini zbor dobro obiskan in pripelje tudi žene in nasprotnike organizacije na občini zbor, da bodo slišali o delovanju starega odbora, da bodo potem tudi naši nasprotniki vedeli ceniti naše delovanje. Prosijo se tudi člani organizacije, ki še niso dali članske knjižice blagajniku štempljati, naj nemudoma to store, da bo do občnega zbora vse v redu in dolžniki, ki so veliko zaostali s prispevki, naj nemudoma poravnajo, ker je to le v prid samim članom kakor tudi njihovi družini v slučaju kake nezgode. — Vodstvo: Jan Alojzij, predsednik.

Zahvala. Povodom smrti mojega nepozabnega soproga oziroma očeta Simona Blažine izrekam zahvalo vsem onim s postaj Opčine in Nabrežina, ki so mi ob tej priliki kakorkoli izkazali svojo prijaznost. Presrečno zahvalo izrekam dalje sodrugom prijateljem z omenjenih postaj, ki so po sodrugu M. Franku darovali nepričakovano vsoto v znesku 113 K 6 vin. ter s tem moje bedno stanje izboljšali. Srčna zahvala vsem darovalcem in posebno sodrugu Mihaelu Franku za nabrano vsoto, ki mi jo je izročil dne 11. februarja 1916. — Gabrovča, dne 12. februarja 1916. — Cecilija Blažina.

Iz organizacije.

Uslužbenci in delavci c. kr. avstrijskih državnih železnic!

Funkcijska doba delegatov in namestnikov za strokovno zavarovalnico proti nezgodam avstrijskih železnic je potekla in treba bo nove volitve. Tudi za direkcija okrožja Trst, Beljak in za štajerske deželne železnice je treba izvoliti po enega delegata in enega namestnika.

Aktivno volilno pravico imajo vsi zavarovani člani; pasivno volilno pravico vsi zavarovani člani, ki so avstrijski državljani, nekaznovani, polnoletni in ki niso člani predsedstva zavarovalnice ali razsodišča. Voli se z zaprtimi listki, imena se tudi lahko prilepijo na glasovnico.

Vsak ve, da je ta volitev važna v vsakem oziru, zato nam ni treba še posebnega priporočila za kandidate, ki jih je izbrala centrala v soglasju z zaupniki. Volilci naj naznanijo takoj svojemu tajništvu vsako nerednost pri volitvah.

Priporočamo sledeče kandidate:

Direkcija Beljak:

Delegat: Hans Brandl, nadsprevodnik, B. B. A. Beljak.

Namestnik: Franc Komárek, strokovnjak, delavnica Knittelfeld.

Direkcija Trst:

Delegat: Andrej Tschöfenig, nadsprevodnik, B. B. A. Trst.

Namestnik: Jakob Kováč, sprevodnik, B. B. A. Ljubljana, drž. žel.

Štajerske deželne železnice:

Delegat: Franc Pabst, železniški mojster, Konjice.

Namestnik: Anton Brus, sprevodnik vlakovodja, Slovenska Bistrica.

Poročila administracije.

Vsem funkcionarjem krajevnih skupin in vplačilnic in vsem naročnikom nemškega železničarskega koledarja.

Založba »Eisenbahnerkalenderja« prosi, da se jej vpošljejo takoj prejeti zneski za prodane izvode. Oni, ki smrtno ponesrečijo in od katerih nismo prejeli police in ne plačila, nimajo pravice do premije 200 K.

Koledarje, ki jih še niste prodali, vrnite takoj administraciji. Te koledarje potrebujemo nujno, ker imamo še mnogo naročil.

Neprodanih koledarjev, ki jih niste vposlali do 1. februarja 1916, ne sprejmemo namesto denarja.

Sodrug kontrolorji naj raztegnejo svoje delovanje tudi na ta posel.

PODPORNI SKLAD ORGANIZACIJE (CENTRALA).

21. izkaz.

Nanovo imenovani sprevodnik 5 K, Maly, Ens 5 K 30 vin.; prej izkazanih 3240 K 17 vin., skupaj 3250 K 47 vin.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Kopač.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Odvetnik in kazenski zagovornik

Dr Jos. A. Tomšič

si usoja javiti, da je otvoril svojo lastno odvetniško pisarno
v Ljubljani, Sodna ulica št. 13.

Najboljši nakup vsakovrstnega modernega in trpežnega obuvala je v

zalogi lastne tovarne

Peter Kozina & Ko.

Ljubljana na Bregu št. 20
(Cojzova hiša).

Garantirano kakovost

Kavarna „Unione“

TRST

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca.
Napitnina je odpravljena.

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih.

Adalbert Kassig

Ljubljana,
Židovska ulica.

Zavod za uniformo, krznar in izdelovatelj čepic, priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih uniformskih predmetov za železničarje, kakor: čepice, gumbe, rosete, žnore, piščalke i. t. d. Čepice zimске in letne za strojevodje, kurjače itd. v raznih oblikah po najnižji ceni. Post-črba ločna.

Naročate in podpirajte delavsko časopisje!

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJBOLJŠA SEDANJOSTI X

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TEREZIJE CESTA ŠT. 14 NOVI SVET
NASPROTI KOLIZEJA ZAH
TEVAJTE PRVI SLOV. CENIK
BREZPLAČNO

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

obrestuje hranilne vloge od dne vloge do dne dviga po

5%

Franca Jožefa cesta šte. 5.